

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
Endla 10a
10122
Tallinn

6. oktoober 2020 a.

Ettepanekud, vastuväited ja küsimused seoses Ösel Offshore OÜ mereala kalakasvanduste KMH programmiga

Eesti Kalurite Liit on tänulik võimaluse eest antud teemal kaasa rääkida ning käesolevaga edastab oma ettepanekud, vastuväited ja küsimused seoses Ösel Offshore OÜ mereala kalakasvanduste KMH programmiga.

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) teavitas MTÜ-d Eesti Kalurite Liit keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 16 lg 3 alusel Ösel Offshore OÜ kolme mereala kalakasvanduse rajamise keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi avaliku väljapaneku ja arutelu toimumisest.

TTJA algatas 31.12.2018 otsusega nr 16-7/18-0549-429 Ösel Offshore OÜ hoonestusloa taotluse alusel hoonestusloa menetluse ning keskkonnamõju hindamise. Ösel Offshore OÜ kavandatavaks tegevuseks on Saaremaast läänes, Hiiumaast põhjas ja Vormsist põhjas/Osmussaarest läänes asuvatele merealadele kuni kolme kalakasvanduse kompleksi rajamine. Kolmele alale kokku on kavandatud rajada kuni 21 või kuni 9 kalakasvandus laeva vikerforelli ja/või lõhe kasvatamiseks.

Ösel Offshore OÜ kolme mereala kalakasvanduse rajamise keskkonnamõju hindamise KMH programmi kohta oma ettepanekud, vastuväited ja küsimused paluti esitada kirjalikult TTJA-le hiljemalt 5. oktoobriks 2020 elektrooniliselt e-post aadressile info@ttja.ee või paberkanalil aadressile Endla 10a, Tallinn 10142.

Käesolevaga esitab MTÜ Eesti Kalurite Liit enda seisukohad seoses eelviidatud kalakasvandustega.

Esitame enda seisukohad tuues esmalt välja KMH programmis sisalduva teksti, millega seoses soovime arvamust avaldada, ning seejärel enda vastuväite, seisukoha ja küsimused.

Meie seisukohad, vastuväited, küsimused ja ettepanekud on järgmised:

Sissejuhatus

Keskkonnamõju hindamisel tuvastatakse kavandatava tegevuse otsene ja kaudne oluline keskkonnamõju keskkonnamelementidele, nagu maa, pinnas, vesi, välisõhk, kliima, maastik ja looduslik mitmekesisus, elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele,

samuti võimaliku suurõnnetuse või katastroofiga kaasnev oluline keskkonnamõju, ning kirjeldatakse ja hinnatakse neid.

Vastuväide:

KehjS § 3.1 lg 1 - keskkonnamõju hindamise eesmärk on anda tegevusloa andjale teavet kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega kaasneva olulise keskkonnamõju kohta ning kavandatavaks tegevuseks sobivaima lahendusvariandi valikuks, millega on võimalik vältida või vähendada ebasoodsat mõju keskkonnale ning edendada säästvat arengut.

Käesolev KMH programm ei vasta KehjS nõutele.

Nimelt ei nähtu KMH programmist see, et kas ja kuidas täpsemalt kogutakse infot ja hinnatakse järgnevalt kalandusega seotud mõjusid. Täpsemalt puudub kalakasvanduste mõjude hindamiseks kas üldse või piisavalt selge programm järgmistes aspektides:

1. mereelustik,
2. kalade ränded,
3. koelmud,
4. rannakalurid,
5. traalpüük,
6. kumulatiivsed mõjud (sh kumulatiivsed mõjud koos meretuulepargi mõjudega).

KMH programm tugineb üldistatud andmetele, oletustele ja arvamustele, mis ei ole kontrollitavad.

Veelgi enam - KMH ei uuri ega analüüsigi täpselt kindlaks määratud kasvanduste lahenduste mõju ning selle mõjudest tulenevaid valikuid. Täpsemad kasvanduste arvnäitajad ja parameetrid on KMH-s kindlaks määramata. KMH programmi tekst räägib tehnoloogiast järgmiselt – „*Kalakasvandustes on kavas kasutada kaasaegset ja innovatiivset avamere kalakasvanduse tehnoloogiat. Kalakasvanduse rajatised on sumbaga sarnase põhilahendusega, kuid need on oluliselt kaasajastatud ja suuremamahulised.*“

Sedavõrd üldistatud kirjelduse pinnalt ei ole võimalik läbi viia uurimist, mille käigus kogutakse konkreetsete tegevuste ja nende mõjude kohta andmeid ning viidaks läbi asjakohane analüüs. Üldiselt tasandil millegi uurimine ja abstraktne hindamine ei anna piisava kvaliteediga infot, mille pinnalt oleks võimalik hiljem võtta vastu õiguspäraseid otsuseid.

Kokkuvõttes on kõik kasvanduste tehnoloogised lahendused jäetud KMH programmis täpsustamata. Seetõttu jääb selgusetuks ka see, et kes ja millal ning kuidas määratleb vastavad tehnoloogilised lahendused? Samal ajal sõltub aga väga palju kasvanduste mõjudest sellest, et millised täpselt on vastavad tehnoloogilised lahendused kasvanduste

enda näol ja jääkainete kogumisel ning töötlemisel. Seetõttu ei vasta käesolev KMH programm KehjS nõuetetele, sest sellest ei nähtu see, millise tegevuse mõjusid hakatakse üldse uurima.

Tuginedes eeltoodule jääb arusaamatuks kõnealuse KMH programmi eesmärk ja mõte, sest KMH mõte ei ole abstraktsel tasandil erinevate ideede, põhimõtete ja oletuste hindamine ning analüüsimine.

Kavandatava tegevuse asukohta tuleb muuta

Eesti mereala planeeringu kaardirakenduse andmetel jääb Saaremaa W hoonestusala väljapoole rannapüügi piirkonda, Osmussaare W ala jääb väheolulisele rannapüügi alale (keskmine kalasaak alla 1 tonni aastas) ja Hiiumaa N jääb keskmiselt kuni väga olulisse rannapüügi alasse (saak 4 - 30 tonni aastas). Kõik alad jäävad piirkondadesse, kus toimub ka traalipüük.

Kalakasvanduste rajamine mõjutab traditsioonilist kalapüüki ja laevaliiklust, kuna kasvanduspiirkonnas muud merekasutust toimuda ei saa. Seega on kasvanduste piirkonnas kalapüü (sh traalipüük) välistatud.

Vastuväited:

1. kavandatav tegevus ei tohi jääda rannapüügi alale.
2. kavandatav tegevus ei tohi jääda traalipüügi alale.

Küsimused:

1. miks ei ole kaalutud ja analüüsitud võimalike kasvanduste asukohti aladel, mis jäävad väljapoole kalapüügi (sh traalipüük) alasid?
2. miks on jäetud KMH programmist välja kasvanduste mõjude analüüs seoses traalipüügi ja rannapüügiga?
3. kui suure saagikusega alad on kasvanduste poolt mõjutatud?
4. mis summas kahju tekib vastavate püügipiirkondade välistamisega?
5. miks on jäetud täpsustamata ja hindamata kalakasvandusi teenindava meretranspordi võimalikud liikumiskoridorid ning sellest lähtuvad mõjud?

Kasvanduste võimalikud mõjud kalastikule ja kalandusele on uurimata

KMH programm ei näe ette kalastiku uuringuid ja selles osas ei sisalda KMH programm täiendavad infot, va merebioloogi kaasamine (*Välisekspertidena kaasatakse: - Merebioloog - KMH ekspertgruppi kaasatakse merepõhja uuringut läbiviiv spetsialist, kelle isik selgub vastava uuringu hanke raames – Hinnatavad mõjuvaldkonnad: mõju vee-elustikule, sh põhjakooslustele (k.a. Natura elupaikadele) ja kalastikule.*)

Vastuväide:

KMH programm ei näe ette kalandusteadlase kaasamist. Selline otsustus jääb arusaamatuks ning samuti seab see juba etteulutatvalt kahtluse alla KMH aruande teaduspõhisuse ning ka õiguspärasuse.

KMH programm räägib (lk 18) küll selles, et KMH tasandil tuleb hinnata mõju kalakoelmutele ja kalastikule laiemalt ja määratleda vajalikud leevendavad keskkonnameetmed. Samas ei sisalda KMH programm isegi mitte kalastikuga seotud uuringute peatükki. KMH programmis puudub igasugune info selle kohta, et kas, kuidas ja mis uurimisküsimustega hakatakse uurima ning hindama kasvanduste mõju kalastikule.

Rõhutame, et KMH programm ei saa olla üldsõnaline ja ebamäärane küsimustes, mis puudutavad kalandust, kui ühte olulist tööhõivesektorit Saaremaal ja Lääne-Eestis. Ja seda eriti veel olukorras, kus KMH enda teksti kohaselt tuleks hinnata kasvanduste mõjusid kalastikule ning koelmutele

KMH programm ei täpsusta seda, kui suure saagikusega piirkonnad on kasvanduste poolt mõjutatud.

KMH programm ei näe ette uuringud selle kohta, milline on kasvanduste alade poolt mõjutatav kalastik ning kas kasvanduste mõjutavad koelmualasid. Samuti puuduvad uuringud selle kohta, kuidas võib kavandatav tegevus mõjutada nii kalade, sh pelaagiliste kalade (nagu nt kilu ja räim) asustustiheduse, arvukuse, liigikuse, kõigi kalaliikide rändeteede kui ka koelmualade osas.

KMH koostamise käigus ei saa jätta uurimata ja hindamata kasvanduste mõjusid mereelustikule (sh kalade koelmualadele, rändeteede, liigikusele). Vastasel juhul ei toimub KMH käigus valikute tegemist või erinevate alternatiivide hindamist.

Seega tuleb KMH-d täiendada merekeskkonna uuringuga, milles hinnatakse nii ala planeeringul asuvat kalastikku, kui ka võimalikku mõju kalastikule. Lisaks on vajalik hinnata võimalike negatiivsete mõjude tuvastamisel kalastikule ka selle mõju kaluritele ja muudele kalandusest sõltuvatele asutustele (tööstused jm ettevõtted) ning ka mereimetajatele, kelle toiduahela osaks on kalad.

Küsimused:

1. miks ei kaasata kasvanduste mõjusid hindama ihtüoloog?
2. milline on kasvanduste poolt mõjutatav kalastik?
3. milline on kasvanduste mõju kalastikule liigiti (nii ehitusfaasis kui ka püsivalt)?
4. milline on kasvanduste mõju kalade liigikusele?
5. millised on planeeringuala poolt mõjutatavad saagikaimad alad ning kas need on ajas muutuvad?
6. kas planeeringualal asuvad kalastiku ja sh pelaagilise kala rändeteed ning ligipääsud koelmualadele?
7. milline on kasvanduste mõju kalade rändeteede?

8. juhul, kui esineb mõju kalastikule, siis kas ja kuidas toetab planeering kalastiku taastumist?
9. kui esineb mõju kalastikule, milline on mõju sellega seoses mereimetajatele?
10. kui esineb mõju kalastikule, millised mõjud toob see kaasa huvigruppidele (kalurid, tööstused, turism jms)?
11. milline on kasvanduste mõju traalpüügile?
12. milline on kasvanduste mõju rannapüügile?

KHM programm toob välja võimalikke tõsiseid probleeme, kuid jätab need seejärel ilma põhjendusteta kõrvale ja lähema käsitletuna

Vesiviljelusega kaasnevaks oluliseks mõjuks on toitainete koormuse suurenemine, mis omakorda mõjutab mere seisundit ja sealset elustikku. Kalakasvandusega kaasnevad ka võimalikud parasiidid, mis kanduvad edasi ja võivad nakatada ka looduses vabalt elavaid kalu.

Kalakasvandustes kasutatavad antibiootikumid, ravimijäägid ja desinfitseerimisvahendid võivad mõjutada looduslikku ökosüsteemi.

Enamik toitainete levikut käsitlevad uuringud on tuvastanud toitainete kontsentratsiooni muutusi kuni paarisaja meetri raadiuses kalakasvandusest. Suurim kirjandusallikates esitatud mõjuala on teadaolevalt kuni 18 kordne kasvanduse suurus ehk 200 m rajatise puhul on mõjuala 3.6 km. Kuna Läänemeri on toitainete leviku suhtes väga tundlik keskkond, siis on lähtuvalt ettevaatusprintsipist kavandatava tegevuse võimalikuks mõjualaks võetud väga konservatiivselt 10 km taotletavate hoonetusloa alade piiridest. Juhul kui KMH käigus (nt toitainete leviku modelleerimisel või linnustiku mõjude hindamisel) ilmneb, et mõjuala võib olla suurem, siis seda suurendatakse KMH käigus.

Kalakasvanduse peamine mõju seisneb toitainete ning teiste saasteainete lisandumises merevette. Toitainete lisandumine halvendab veekvaliteeti ja põhjustab eutrofeerumist. Arvestades veekogumi praegust seisundit, mis ei ole hea, keskendub KMH just meetmetele ning tehnoloogiatele, mis võimaldaksid kalakasvanduse rajamist nii, et mere seisund ei muutuks sellest halvemaks.

Kalakasvanduse tegevusega kaasnevana tekivad kalade elutegevuse käigus tahked jääkained – kalasõnnik - mis mõjutab veekvaliteeti. Jääkainete tekke koguseid, nende edasist käitlust ja veekeskkonda sattumise vähendamisevõimalusi käsitletakse KMH käigus.

Vastuväide:

KMH programmi kohaselt mõjutab kasvandus mere seisundit ja elustikku – samas ei näe KMH programm ette merekeskkonna uuringuid ega sõnasta sellega seoses täpsemaid uurimisküsimusi.

KMH programm räägib küll kalakasvanduste ravimjääkidest ja nende levikust keskkonnas, kuid selliste mõjude hindamiseks ei ole ette nähtud mitte ühtegi uuringut.

KMH programmi kohaselt võivad kasvandustest pääseda välja võimalikud parasiidid ja kanduda edasi looduses vabalt elavatele kaladele – KMH programm ei näe selliste probleemidega seoses ette vähimaidki uuringuid.

KMH programm ei saa lähtuda oletusest, et ühe kirjandusallika järeldus toitainete leviku osas kehtib täpselt samal viisil ka planeeringualal. Selline seisukoht peab leidma kinnitust konkreetsetes asukohas.

KMH programmi kohaselt seisneb kalakasvanduse peamine mõju saasteainete lisandumises merevette ja seda püütakse justkui leevendada erinevate tehnoloogiatega, millele on KMH keskendunud. Paraku ei nähtu KMH programmist mitte ühtegi konkreetset tehnoloogiat, mille abil toimuks nende mõjude leevendamine.

KMH järgi mõjutab kalasõnnik vee kvaliteeti, kuid KMH programm ei täpsusta jääkainete tekke koguseid, nende edasist käitlust ja veekeskkonda sattumise vähendamisvõimalusi.

Küsimused:

1. miks ei näe KMH programm ette kalakasvanduste mõjude uuringuid toitainete leviku mõttes konkreetsetes planeeringuala piirkondades?
2. millistel juhtudel „ilmneb“ vajadus viia läbi uuringud toitainete leviku uurimise osas?
3. miks ei uurita kasvanduste ravimijääkide levikuala ning nende mõjusid keskkonnale (sh kalastik, mereelustik, kalad, taimed jne)?
4. miks ei uurita kasvandustest levivate parasiitide levikuala ning nende mõjusid kalastikule?
5. miks ei sisalda KMH programm mitte ühegi konkreetse tehnoloogia täpsemat ja identifitseerimist võimaldavat kirjeldust, mille abil toimub kasvanduste peamise negatiivse mõju leevendamine?
6. kes, millal ja kuidas otsustab ja määrab selle tehnoloogia, mida hakatakse hindama KMH uuringute käigus?
7. kuidas täpsemalt ja kui laias ulatuses mõjutab kalasõnnik veekvaliteeti ja keskkonda arengualade läheduses?
8. kui palju tekib jääkkaineid ja kuidas need edaspidi käituvad merekeskkonnas?
9. miks on jääkkainetega seotud küsimused jäetud täiesti reguleerimata KMH programmis?
10. kes, millal, kuidas määratleb jääkkainetega seotud uuringud ja tegevused KMH käigus?
11. miks on jäetud kalakasvanduste poolt toodetava heljumi mõjud hindamisest välja?

Mõju sotsiaalmajanduslikule keskkonnale, sh tervisele, sotsiaalsetele vajadustele ja varale

Kavandatud kalakasvatuse aladel toimub traalipüüki. Lisaks võib esineda „Osmussaare W“ kavandatava ala lähistel rannapüüki. Sotsiaalmajanduslike mõjude hindamisel arvestatakse muuhulgas kalurkonna huvisid ning antakse hinnang kalapüügile avalduvale mõjule.

Vastuväide:

KMH programm nimetab kasutajagruppe (rannakalurid, traalpüügiga tegelevad kalurid), keda sotsiaalsed ja muud kasvandustest lähtuvad otsesed või kaudsed mõjud võivad puudutada. Samas ei ole KMH programmis täpsustatud vähimalgi määra seda, et kuidas täpselt hakatakse uurima kasvanduste mõjusid kaluritele ja kalandussektorile.

Küsimused:

1. miks ei ole kaalutud ja analüüsitud võimalike kasvanduste asukohti aladel, mis jäävad väljapoole kalapüügi (sh traalpüük) alasid?
2. miks on jäetud KMH programmist välja kasvanduste mõjude analüüs seoses traalpüügi ja rannapüügiga?
3. mis on võimalikud leevendusmeetmed?

Seega tuleb KMH programmi täpsustada selles osas, kuidas viiakse läbi kalakasvandustest lähtuvate negatiivsete mõjude sotsiaalmajanduslik uuring.

Kalakasvanduste ja tuuleparkide kumulatiivsed mõjud on uurimata

KMH koostaja ei näe olulise kumulatiivse mõju esinemise võimalikkust ette meretuulepargi arenduste ja kalakasvatuste koostoimes (v.a. Saaremaa W ala puhul kus kalakasvatuse ala võib läbida tuulepargi kaablikoridor ja võib esineda kaabli ehitusaegne heljumi teke).

Vastuväide:

KMH programmi koostaja lihtsustab erinevate projektide omavahelisi seoseid või on need teadlikult jätnud tähelepanuta.

Nimelt ei ole vaidlust selle üle, et tuulepargid mõjutavad tuulepargi alade läheduses tuule tugevust ja hoovusi. Sellest tulenevalt on tuuleparkidest lähtuvatest mõjudest otseselt mõjutatud tuuleparkide läheduses (kaugus ca 3 km) planeeritavad kalakasvandused. Seega tuleb kumulatiivsete mõjude raames uurida kalakasvanduste ning tuuleparkide kumulatiivseid mõjusid keskkonnale.

Samuti ei tohi jätta tähelepanuta seda, et nii kalakasvandusi kui tuuleparke on vaja teenindada. Seega tekib vastavasse piirkonda oluline tähendav liikluskoormus teenindava meretranspordi näol.

Küsimused:

1. milline on Saaremaa lähedusse planeeritavate tuuleparkide ning kalakasvanduste kumulatiivne mõju kalastikule (sh kalade ränne)?
2. milline on Saaremaa lähedusse planeeritavate tuuleparkide ning kalakasvanduste kumulatiivne mõju koelmualadele?

3. milline on Saaremaa lähedusse planeeritavate tuuleparkide ning kalakasvanduste kumulatiivne mõju majanduslikult olulisematele kalaliikidele (kilu, räim)?
4. milline on Saaremaa lähedusse planeeritavate tuuleparkide ning kalakasvanduste kumulatiivne mõju traalpüügile?
5. milline on Saaremaa lähedusse planeeritavate tuuleparkide ning kalakasvanduste kumulatiivne mõju rannapüügile?
6. milline on Saaremaa lähedusse planeeritavate tuuleparkide ning kalakasvanduste kumulatiivne sotsiaalmajanduslik mõju kalandussektorile?
7. millised on Saaremaa lähedusse planeeritavate tuuleparkide ning kalakasvanduste kumulatiivne mõjud ehitusperioodil kalastikule ja kalandussektorile?
8. millised on Saaremaa lähedusse planeeritavate tuuleparkide ning kalakasvanduste kumulatiivne müra mõju (nii ehitus kui käitlisperioodil) kalastikule?
9. miks on eeltoodud küsimuste analüüs jäetud KMH programmist välja?

KMH programmi kohaselt jäetakse hindamata kavandatava tegevuse mõju Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi eesmärkidele, sh Euroopa Liidu toetusvahendite jaotamisele ning juba toetusvahendite abil valminud objektidele.

Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi eesmärgiks on toetada mere bioloogiliste ressursside säilitamist, kalavarude majandamist ning nimetatud ressursse kasutavaid laevastikke ning magevee bioloogilisi ressursse ja vesiviljelust, samuti kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemist ning turustamist, kui nimetatud tegevused toimuvad liikmesriikide territooriumil, liidu vetes, liidu kalalaevadel või lipuriigi esmavastutust piiramata liikmesriikide kodanike poolt. Selleks eraldab Euroopa Liit, aga ka liikmesriigid ise märkimisväärsel hulgal vahendeid merendus- ja kalandusvaldkonna arenguks. Eestis on ajaperioodil 2014-2020 merenduse- ja kalandusevaldkonna arengu eelarve kõikide meetmete peale kokku 128 515 018 eurot.

Toetuste eesmärgiks on tagada, et kalandus- ja vesiviljelustegevus oleks pikaajaliselt jätkusuutlik, aga ka keskkonnasõbralik, tagades selle kaudu vajalikud majandusliku- ja sotsiaalse arengu. Samuti on vahendite kasutamise eesmärgiks toetada tootlikkuse kasvu, et tagada kalandussektoris tegutsejate rahuldav elatustase, stabiilsed turud, ressursside kättesaadavuse ja tarbijate jaoks mõistlikud hinnad.

Toetusobjektide valmimisega kaasnevad erinevad tähtajad, sh kasutustähtajad, mille jooksul on toetuse saajad kohustatud oma tegevusi teostama ja eesmäärke saavutama. Eesmärkide luhtumisel võib see tuua kaasa erinevad negatiivsed tagajärjed toetuse saajatele, sh toetuse tagasimaksmine.

KMH programmi kohaselt jäetakse hindamata ja uurimata kasvanduste mõjutused kalandussektorile. Seega ei ole võimalik anda hinnangut ka selles osas, kas ja millises ulatuses võib olla planeeringul mõju Euroopa Liidu vahendile abil loodud toetusobjektide kasutusele.

KMH programmi tuleb täiendada uuringuga, milles hinnatakse planeeringuga kaasnevaid tagajärgi Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi eesmärkidele ning juba rahastatud ja tulevikus rahastatavate toetusobjektide elluviimisel kaasnevate kohustuste nõuetekohasele täitmisele.

Küsimused:

1. kas kasvandustega kaasnevad mõjud lähevad konflikti Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi eesmärkidega?
2. milline on kasvanduste alade mõju toetusmeetmete elluviimisele ja eesmärkide saavutamisele?

Kokkuvõte

Kõnealune KMH programmi alusel ei ole võimalik läbi viia uurimist, mille alusel võiks olla võimalik saada adekvaatset ja piisavat infot kavandatava tegevuse mõjude kohta. Kavandatava tegevuses kasutatav tehnoloogia on täiesti identifitseerimata ja määratlemata. Jääb üldse arusaamatuks, mida täpsemalt peaks järgnevalt asuma hindama ja uurima. Kavandatava tegevuse isegi peamiste negatiivsete mõjude (mõjud veekvaliteedile, jääkainete levik keskkonnas, mõjud merekeskkonnale) uurimine on jäetud KMH programmis täpsustamata. Täpsemalt on sisuliselt kõik olulisemad küsimused jäetud KMH programmist välja. Isegi merebioloogi kaasamine on jäetud KMH aruande tasandile. Seega täpsustakse kõik olulisemad küsimused ära alles jooksvalt KMH aruande teksti tasandil. Seega puudub antud juhul sisuline KMH programm. Eeltoodu tulemusel puudub käesoleval hetkel vähimigi selgus selles, et kas ja mis on kavandatava tegevuse mõjud, sh kalastikule ja kalandussektorile tervikuna. Järelikult ei ole antud KMH programmiga tutvumisel järel teha mitte ühtegi tõsikindlat järeldust ja saada kindlust selles, et KMH aruanne annaks üldse teadusliku ja sisulise vastuse negatiivsete mõjude ning nende leevendamise osas.

Tuginedes eelnevale palume kavandatavad kasvanduse alad jätta välja rannapüügi ja traalpüügi aladest. Palume oma küsimustele ja kommentaaridele vastuseid kirjalikult.

Lugupidamisega,

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Undrest

Eesti Kalurite Liidu juhatuse esimees